

PİR SULTAN ABDAL

Musa Göçer

“Kul olayım kalem tutan ellere” deyip mısralarıyla gönül kapılarını açan, nameleri ile gönül telimizi titreten aşk ehline selam ile başlasın kalemimin kâğıda değdiği yerdeki insana semahım.

Bu bir biyografi değil bu bir tarih yazısı hiç değil. Bu insana gönül gözüyle bakıp aşka inananları yâd etme cemidir. Gönül iklimimizin ulu çınarlarına vefa diye yola çıkıp bir selam ile analım isimlerini gönümüzde taze tatalım istedik.

İlk selamımız Yedi Ulu'dan biri olan türkülerimizin hiç ölmeyen hiç ölmeyecek ustası

“Koyun beni hak aşkına yanayım
Dönen dönsün ben dönmezem yolumdan”

diyen Pir Sultan Abdal olsun istedim. Horasan'dan çıktı yola Toy'da verdi mola. Sivas ellerinden Banaz köyünü yurt tuttu gönlüne. Yıldız denen güzel bir dağın yamaçlarında kır çiçekleri oldu açtı sözleri. Gün oldu aşka kement gün oldu zulme direnç oldu. Doğru bildiği yolda yoldaş oldu hakikate. Ali ile namaza Hüseyin ile cenge durdu, vurdu sazın teline gönlümüze bağdaş kurdu. Onun tek derdi gönlümüzde iz bırakmak kendisinden sonrada sevgiye kardeşliğe inanan haksızlığa direnen nesiller yaratmaktı. O insanın esasen adı unutulunca öldüğünü bilen bu düstur ile yazan ölümsüzlerden oldu. Bu bakış ile kendisinin dediği gibi gönlümüze hep sefa geldi.

“Öl dediğin yerde ölürüm, derdin
Kal dediğin yerde kalırım, derdin
Her derdine derman olurum, derdin
Hele bir yol safa geldin, desene”

Bizim kültürümüzde tarih hep bir yalan oldu yol diye önümüze serildi. Kendi değerlerinden bihaber yaşam süren yeryüzünün tek milleti olduk. Bu fütursuz bakışımızdan Pir Sultan Abdal'da aldı payını. Bir mısraını bile algılayamayacak beyinlerin kestiği ahkâma mahkûm ettik biz onu. Gün geldi durulmasa da sular yankılanmaya başladı onun avazı türkü türkü ilden ile dilden dile.

Zulme başkaldırının dost adına kaygının adı oldu o.

“Deryadan bölünmüş sellere döndüm
Ateşi kararmış küllere döndüm
Vakitsiz açılmış güllere döndüm
Dost senin derdinden ben yana yana.”

Pir Sultan Alevi-Bektaşî öğretisinde “Yol eğitimi” denen bir pişme sürecinden geçti ve bu eğitimin sonunda Yunmuş, pak olmuş canlardan biri oldu. “İstemem taharet yundum da geldim” diyenlerin en başında oldu. Her yazdığı her söylediği Anadolu'da ses oldu. Asırlar geçse de dillerde pelesenk, gönüllerde taht oldu. Kaynaklardan anlaşıldığı kadarıyla okuryazar olduğu bilinen ve bir şiirinde böyle seslenerek;

“Pir Sultan'ım okuyan yazarım
Turap oldum ayaklarda tozarım”

diyerek insana verdiği değeri anlayabileceğimiz nice şiirlerin sahibi oldu. İnsan olma kemalinin önemi her fırsatta dillendiren Pir her yazdığında romanlar dolusu öğretiler sığırdı. Onun gönlüne düşen od yüzyıllar sonra hala içimizi yakıyorsa yürüdüğü yolun doğru olduğundan olsa gerek.

“Ezel hak dedikte çekildik dâra
Edep erkan bize yol oldu”

diyerek yaşama nasıl baktığını anladığımız dizelerinden Pir'in halet-i ruhiyesini anlayabiliyoruz.

Sosyal yaşama itirazının ve tasavvuf konularının dışında onun bir de aşk ile yunmuş bir gönlü olduğunu görüyoruz. Yar kelimesi zannımca en güzel onun dilinde ikamet etmiştir. Sevgiliye duyulan hasreti, yar firakıyla kavru lan gönlü en ince detayına kadar onda buluyoruz. Okuduğum onca hikâyenin onca kitabın içinde sevgiliye böylesine güzel bir sitem bulamadığımın altını çizmeden geçemeyeceğim;

“Karadır kaşların keman istemem
Şu gönlümden özge mihman istemem
Ölsem de derdime derman istemem
Ok vurup sinemi deldikten sonra

Coşkun çaylar gibi çağlamayan yar
Gönlünü gönlüme bağlamayan yar
Benim bu halime ağlamayan yar
Daha ağlamasın öldükten sonra”

Bu türkü gönlüme düştüğünde henüz yirmili yaşlardaydım. “Yâr” kelimesi öylesine içime işledi ki yaşım otuz beşi geçtiğinde dünyaya gelen kızıma Özgeyâr adını verdim. Bu öğret i ile yandım kavru ldum. Geldiğimiz noktada ve üzerinden asırlar geçmesine rağmen hayata dair hiçbir şeyin değişmediği görüyor çağımızın bir Pir Sultan'ı olmadığını görünce onun boynuna Hızır Paşa'nın taktığı urganı kendi boynumda hissediyorum.

“Bir kandilden bir kandile atılıp, turap olup yeryüzüne saçılırken” geldik bir yazınında sonuna. Anlaşılan o ki ne Hızır paşalar bitecek ne de Pir Sultan'lar. Gönül o ola ki; haktan yana ola zulme başkaldıra eğriye eğri, yanlışa yanlış diye. Yoksa ki yaşamak niye. Böyle bir kültürün mirasçı olduğum bu güzel insanları anlayıp algılayabildiğim için niyaz borcum olsun Yaradan'a.

Hızır paşalar oldukça Pir sultan Abdallarda olacak diyerek o güzel yüreklerin önünde saygı ile eğilip Pir'in dizeleri ile veda ediyorum size.

“Hızır paşa bizi berdar etmeden
Açılın kapılar şaha gideyim
Siyaset günleri gelip çatmadan
Açılın kapılar şaha gideyim
Yıkılın kaleler dosta gideyim

Kalenin kapısı daşdan demirden
Yanlarım çürüdü yaşdan yağmurdan
Bir kimsem yoktur ki dostu çağırtam
Açılın kapılar şaha gideyim
Yıkılın kaleler dosta gideyim

Çıkarım bakarım kale başına
Mümin Müslümanlar gider işine
Bir ben mi düşmüşem can telaşına
Açılın kapılar şaha gideyim
Yıkılın kaleler dosta gideyim

Abdal Pir Sultan'ım ye Hızır Paşa
Bizi hasret koydun kavim gardaşa
Yazılan mı gelir sağ olan başa
Açılın kapılar şaha gideyim
Yıkılın kaleler dosta gideyim”